

**DİN KÜLTÜRÜ VE
AHLAK BİLGİSİ - 2**

5. SINIF

Drift serisi

Adap ve Mezaket
Hz. Mahammed ve Aile Hayatı
Çevremizde Dinin İzleri

Ömer YİĞİT
Mehmet ÇAKIR

VIDEO
KAYITLI

SON VİDEO
YAYINLARI

Her testin ilk sayfasının üstünde yer alan karekodlar soruların video çözümüne ulaşılmasını sağlamaktadır. Google Play veya Appstore mağazalarından "dijitalim" test uygulamasını indirerek soruların video çözümlerine ve sıralamanıza ulaşabilirsiniz. Öğretmenler "dijitalim" uygulamasıyla testlerin altında yer alan mobil optikleri okutarak tüm öğrencilerinin sonucuna ulaşabilir.

YENİ MÜFREDATA UYGUN

TAM HÜCRELEME SİSTEMİ

AKILLI TAHTAYA UYUMLU

Bilgi Hazinesi

Bu bölümde ilgili kazanımın konu özeti yer almaktadır.

LGS Soruları

Bu bölüm 8. sınıf kitaplarında yer alan işlenen ünitelerle ilgili LGS'de çıkmış soruları içerir.

Uygulama

Yalnızca anlatılan konuyu içeren uygulama, o konuyu kavramanızı sağlayacaktır.

Kavrama Testi

Yalnızca anlatılan konuyu pekiştirmenizi sağlayacaktır.

Analiz Sentez Testi

Kazanımla ilgili mantık/muhakeme gerektiren sorular içerir. Bu testteki soruların zorluk düzeyi kavrama testinden daha yüksektir.

Yazılı Sınavları

Okulda uygulanacak yazılı sınavlar ile aynı konuları kapsayan bu bölüm okuldaki başarınızı artıracaktır.

Ünite Değerlendirme Testi/Analizi

Her ünitenin sonunda yer alan ünite değerlendirme testleri, tüm ünitedeki kazanımları gördüğünüz ve eksikliklerinizi belirlemeniz için yol gösterecektir.

Fasikül Tarama Testi/Analizi

Fasikülde yer alan tüm üniteleri içermektedir. Konuların tekrar edilip eksikliklerin görülmesini sağlayacaktır.

PISA TIMSS

Bu sayfalarda PISA ve TIMSS sınavlarında çıkan sorulara benzer sorular yer almaktadır.

Kazanım Değerlendirme Sınavı

Fasikülün bitirildiği tarihe kadar işlenen konulardan oluşan bir deneme sınavıdır.

6

BİLGİ HAZİNE
SAYISI

25

UYGULAMA
SAYISI

172

SORUSAYISI

2

YAZILI SINAV
SAYISI

Copyright ©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.

Hangi amaçla olursa olsun,
bu kitabın tamamının ya da bir kısmının,
kitabı yayımlayan yayınevinin önceden
izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi
ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması,
yayımlanması ve depolanması yasaktır.

100719 – B2

ISBN: 978-605-7585-28-8

Genel Yayın Yönetmeni
Selim AKGÜL

Yazarlar
Onur YİĞİT / Muhammed ÇAKIR

Editör
Semra AKGÜL

Dizgi
Son Viraj Dizgi Birimi

Basım Yeri

ÖN SÖZ

Sevgili Öğrenciler,

Son Viraj Yayınları olarak hedefi yüksek olan öğrencilere rehber olmak ve onların başarı seviyesini yükseltmek için yola çıktık. Değişen sınav sistemiyle birlikte ortaya çıkan yeni nesil sorularla kitaplarımızı oluşturarak sizleri bu sınavlara en iyi şekilde hazırlamayı istiyoruz.

Kitaplarımızı hazırlarken Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından yayımlanan öğretim programlarındaki kazanımları esas alıyoruz. Soruları bu kazanımlar çerçevesinde hazırlıyor, tüm kazanımlara kitaplarımızda yer veriyoruz. Bunu yaparken kazanım dışına asla çıkmıyoruz. Testleri mantık, muhakeme, analiz, sentez gerektiren sorularla oluşturuyoruz. Yeni nesil olarak adlandırılan bu tip sorularla öğrencilerimizin analitik düşünerek bilgilerini günlük hayata aktarabilmelerini amaçlıyoruz.

Bloom taksonomisine uygun olarak özet konu anlatım, uygulama, kavrama, analiz-sentez, ünite değerlendirme testi ve analiziyle oluşturduğumuz "Drift Serisi" ile öğrencilerimizi bilgi düzeyinden sentez düzeyine çıkarıyoruz. Kolaydan zora şeklinde hazırlanan bu testler sayesinde başarı basamaklarını kolaylıkla aşacağınızı düşünüyoruz.

Ünite değerlendirme testleri şeklinde hazırladığımız "OFF-ROAD Serisi" ile son tekrarı da yaparak öğrencilerimizi hedeflerine bir adım daha yaklaştırıyoruz. Deneme sınavlarıyla da sizleri sınav seviyesinden daha üst seviyelere taşıyarak sınavlarda karşılaşacağınız hiçbir soru karşısında zorlanmadan başarılı sonuçlar elde edeceğinizi düşünüyoruz.

Son Viraj Yayınları ile çıktığınız bu yolculukta hedefinize ulaşmanızı diliyor, size bu yolda rehberlik yapmaktan onur duyuyoruz.

Selim AKGÜL

Genel Yayın Yönetmeni

İçindekiler

3. ÜNİTE

ADAP VE NEZAKET

Nezaket Kuralları	7
Selamlaşma Adabı	7
İletişim ve Konuşma Adabı	7
Sofra Adabı	13
Hız. Lokman'dan (a.s.) Öğütler	13
Bir Dua Tanıyorum: Tahiyat Duası ve Anlamı	13
3. Ünite Değerlendirme Testi	19
3. Ünite Değerlendirme Testi Analizi	23
II. Dönem I. Yazılı Soruları	25

4. ÜNİTE

HZ. MUHAMMED VE AİLE HAYATI

Hız. Muhammed'in (s.a.v.) Evliliği ve Çocukları	29
Bir Eş Olarak Hız. Muhammed (s.a.v.)	29
Bir Baba Olarak Hız. Muhammed (s.a.v.)	29
Bir Dede Olarak Hız. Muhammed (s.a.v.)	29
Hız. Muhammed (s.a.v.) ve Ailesinin Örnek Davranışları	35
Hız. Hasan (r.a.) ve Hız. Hüseyin (r.a.)	35
Bir Sure Tanıyorum: Kevser Suresi ve Anlamı	35
4. Ünite Değerlendirme Testi	41
4. Ünite Değerlendirme Testi Analizi	45

5. ÜNİTE

ÇEVREMİZDE DİNİN İZLERİ

Mimarimizde Dinin İzleri	49
Musikimizde Dinin İzleri	49
Edebiyatımızda Dinin İzleri	55
Örf ve Adetlerimizde Dinin İzleri	55
Bir Peygamber Tanıyorum: Hız. Süleyman (a.s.)	55
5. Ünite Değerlendirme Testi	61
5. Ünite Değerlendirme Testi Analizi	65
II. Dönem II. Yazılı	67
2. Fasikül Tarama Testi	69
2. Fasikül Tarama Testi Analizi	73
2. Deneme	75
Cevap Anahtarı	79

3. ÜNİTE

ADAP VE NEZAKET

Nezaket Kuralları

Selamlaşma Adabı

İletişim ve Konuşma Adabı

Sofra Adabı

Hız. Lokman'dan (a.s.) Öğütler

Bir Dua Tanıyorum: Tahiyat Duası ve Anlamı

Ünite Değerlendirme Testi

Ünite Değerlendirme Testi Analizi

KAZANIMLAR

5.3.1. Toplumsal hayatta nezaket kurallarına uygun davranışlar sergilemeye özen gösterir.

5.3.2. Selamlaşma adabına riayet eder.

5.3.3. İletişim ve konuşma adabına uygun davranır.

5.3.4. Sofra adabına riayet eder.

5.3.5. Hz. Lokman'ın (a.s.) öğütlerini hayatına yansıtmaya özen gösterir.

5.3.6. Tahiyat duasını okur, anlamını söyler.

Bilgi Hazinem

Nezaket Kuralları

→ Toplum hâlinde yaşayan insanların, toplumsal kurallara uyması gerekir. İnsanların nezaket kurallarına uyması iyi ilişkilerin kurulmasını sağlar. Evde, okulda, sokakta uymamız gereken kurallar vardır. Güler yüzlü olmak, selamlaşmak, insanlara zarar verecek davranışlardan kaçınmak bu kuralardan bazılarıdır. Nezaket kurallarının en önemlilerinden biri de kişisel mahremiyete özen göstermektir. Kişisel mahremiyet; başkalarının özel hayatını araştırmamak, eşyalarını karıştırmamak demektir. Müslümanlar bu konuda söz, tavır ve davranışlarına özen göstermelidirler.

Selamlaşma Adabı

→ Selam; esenlik, barış gibi anlamlara gelir. İnsanlarla iletişim kurmanın ilk yolu selamlaşmaktır. Selamlaşmak bir nezaket kuralı olmakla birlikte İslam dininde de önemsenen bir davranıştır. Selam, insanlar arasındaki sevginin artmasını sağlar. İnsanlar genellikle "selamün aleyküm" diyerek selamlaşırlar. Selam verilen kişi de "aleyküm selam" diyerek selama karşılık verir.

İletişim ve Konuşma Adabı

→ İnsanlar arasındaki iletişimin en temel yolu konuşmadır. Konuşmak ve iletişim kurmak insan için bir ihtiyaçtır. Konuşurken ve insanlarla iletişim kurarken onları kırmamalı, incitecek söz ve tavırlardan kaçınmalıyız. Ayrıca konuşurken doğru sözlü olmak da çok önemlidir. Son yıllarda internet ve sosyal medya kullanımı oldukça artmıştır. Sosyal medya doğru kullanıldığında insanları birbirine yaklaştıran bir araçtır. Fakat yanlış kullanıldığında doğru olmayan sonuçlar ortaya çıkabilir. Bu sebeple bu alanı kullanırken de nezaket kurallarına uymak, doğru bir dil ve ifadeler kullanmak çok önemlidir.

A. Numaralanmış cümlelerde boş bırakılan yerlere aşağıdaki kelimelerden uygun olanını yazınız.

konuşmak

iletişim

selamlaşmak

nezaket

dini

1. Kişisel mahremiyete saygı kurallarının bir gereğidir.
2. Sosyal medya kullanırken adabına uygun davranılmalıdır.
3. Selamlaşmak aynı zamanda bir görevdir.
4. İnsanlarla iletişim kurmanın en önemli yolu tır.
5. toplumdaki sevgi ve muhabbeti artırır.

**DÜŞÜN.
EŞLEŞTİR**

B. Harflerle gösterilen kelimeleri karşılarında verilen kavramlarla eşleştiriniz.

1. Barış, esenlik gibi anlamlara gelir.
2. Görgü kurallarına göre hareket etmeye denir.
3. İnsanın çevresindekilere gösterdiği nazik davranışlara denir.
4. Nezaket kurallarından biridir.
5. İnsanın duygu ve düşüncelerini aktarmasını sağlayan araçtır.

- a. Konuşmak
- b. Nezaket
- c. Selamlaşmak
- d. Adap
- e. Selam

**DÜŞÜN.
KARAR VER**

C. Aşağıdaki cümlelerin karşısına cümle doğru ise "✓", yanlış ise "X" yazınız.

	D	Y
1. Doğru sözlü olmak konuşma adabına uygun bir davranış biçimidir.		
2. Selamlaşmak insanlar arası muhabbeti artırır.		
3. Nezaket kuralları insanın nerede nasıl davranacağıyla ilgilidir.		
4. Selamlaşmak sadece toplumsal bir kuraldır.		
5. İnsanların özel hayatını araştırmak mahremiyete aykırıdır.		

1. Mahallede futbol oynayan çocukların yanına doğru yürüyen Osman, onlara yaklaştığı sırada çocuklardan birkaçının kendisi hakkında bir şeyler fısıldadıklarını duydu. Bu duruma çok üzülen Osman hiçbir şey diyemeden sadece bir selam verip oradan uzaklaştı.

Verilen olayda çocuklar aşağıdaki hadislerden hangisine uygun davranmamıştır?

A) “Güzel söz sadakadır.”

(Müslim, Zekât, 56)

B) “Eğer bir yerde üç kişi iseniz, kalabalığa karışmadıkça ikiniz ötekini bırakarak gizli bir şey konuşmasın. Çünkü bu, onu üzer.”

(İbn Mâce, Edeb, 50)

C) “Her kim bir Müslüman’ın ayıbını örterse Allah da onun kıyamette bir ayıbını örter.”

(Tirmizî, Birr, 19)

D) “Müslüman, başkaları ile hoş geçinen ve kendisi ile hoş geçinilen kimsedir. Geçimsiz kimsede hayır yoktur.”

(Ahmed bin Hanbel, Müsned)

2. “...Evlere girdiğiniz zaman birbirinize, Allah katından mübarek ve hoş bir esenlik dileği olarak, selâm verin...”

(Nur suresi, 61. ayet)

Verilen ayette nezaket kurallarından hangisine değinilmiştir?

- A) Konuşma adabına
B) İletişim adabına
C) Selamlaşma adabına
D) Sofra adabına

3. “...Size, yaptığınız takdirde birbirinizi seveceğiniz bir iş göstereyim mi? Aranızda selamı yayın”

(Müslim, İmân, 93)

Verilen hadise göre selamlaşmak;

- I. Toplumda muhabbeti artırır.
II. Güven ortamı oluşturur.
III. İnsanlar arasında sevginin artmasını sağlar.

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II.
C) II ve III. D) I, II ve III.

İPUCU

» Biriyle karşılaştığımızda iletişim kurmanın ilk yolu selamlaşmaktır. Selamlaşırken sağlık, afiyet, esenlik dilemiş oluruz. Selam vererek karşımızdaki insana değer verdiğimizizi ve ona karşı iyi niyetli olduğumuzu göstermiş oluruz.

4. “Eğer bir yerde üç kişi iseniz, kalabalığa karışmadıkça ikiniz ötekini bırakarak gizli bir şey konuşmasın. Çünkü bu, onu üzer.”

(İbn Mâce, Edeb, 50)

Verilen hadiste konuşma adabıyla ilgili vurgulanan asıl konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dedikodu yapmak dinen uygun değildir.
B) Toplumda gizli konuşma yapmak nezaket kurallarına aykırıdır.
C) Müslüman konuştuğunda insana güven vermelidir.
D) Doğru sözlü olmak konuşma adabının en temel kurallarındandır.

Test - 1

5. Adap kurallarına uymaya dikkat eden Emre her fırsatta nezaketli olmaya da ayrıca özen gösteriyordu. Bir gün abisinin odasını gizlice karıştırdığını söyleyen arkadaşı Mert'e, bunun uygunsuz bir davranış olduğunu söyledi. Mert sonuçta abisi olduğunu ve bundan bir zarar gelmeyeceğini belirtse de Emre, Mert'e Hz. Muhammed (s.a.v.)'in şu hadisini hatırlattı. ----

Verilen metin aşağıdaki hadislerden hangisiyle tamamlanmalıdır?

- A) "İzin almadan bir kimsenin evinin içine bakmak helal değildir."
(Tirmizî, Salât, 148)
- B) "Oğlum! Ailenin yanına girdiğinde selam ver ki sana ve ev halkına bereket olsun."
(Tirmizî, İsti'zân, 20.)
- C) "Her kim bir Müslüman'ın ayıbını örterse Allah da onun kıyamette bir ayıbını örter."
(Tirmizî, Birr, 19)
- D) "Sizden biriniz üç kere izin istediği zaman kendisine izin verilmezse hemen geri dönsün."
(Buhârî, İsti'zân, 13.)

6. "Binekte olan yürüyene, yürüyen oturana, sayıca az olan çok olana, küçük büyüğe selam verir."

(Buhârî, İsti'zân, 5-7)

Verilen hadiste selamlaşmanın hangi yönüne dikkat çekilmiştir?

- A) Selamlaşma adabına
B) Selamlama cümlelerine
C) Selamın insanlar arası diyalogun artmasını sağladığına
D) Selamlaşmanın insana değer vermek anlamına geldiğine

İPUCU

» Nezaket kurallarından biri de kişisel mahremiyete özen göstermektir. Mahremiyet, kişinin özel yaşamının gizliliğidir. Bir insanın özel hayatını araştırmak, kişisel bir bilgisini başkalarıyla paylaşmak doğru bir davranış değildir.

7. "İzin almadan bir kimsenin evinin içine bakmak helal değildir."

(Tirmizî, Salât, 148)

Verilen hadiste Hz. Muhammed (s.a.v.)'in vurgulamak istediği asıl konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kişisel mahremiyete saygılı olmak
B) Anlayışlı olmak
C) Sır verildiğinde saklamak
D) İnsanların kusurunu araştırmamak

8. "Her kim bir Müslümanın ayıbını örterse Allah da onun kıyamette bir ayıbını örter."

(Tirmizî, Birr, 19)

Verilen ayette vurgulanan nezaket kuralı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İletişim adabına riayet etmek
B) Başkalarının kusurunu araştırmamak
C) Verilen sözü tutmak
D) İhtiyacı olana yardım etmek

1. Öğretmen, Murat'a "Adap ve Nezaket" konusunda doğru-yanlış etkinliği yapmıştır. Murat tabloyu şu şekilde doldurmuştur:

		D	Y
I.	Bir insanın özel hayatını araştırmak, kişisel bir bilgisini başkalarıyla paylaşmak doğru bir davranış değildir. Mahremiyete karşı duyarlı olmak bir nezaket kuralıdır.	☐	☒
II.	Selamlaşmak hem bir nezaket kuralı hem de İslam dinine göre toplumda yaygınlaştırılması istenen bir davranıştır.	☒	☐
III.	Konuşma adabına uygun davranmanın ilk şartı doğru sözlü olmaktır. Konuşmalarımızda yalandan uzak durmalı, dürüstlükten vazgeçmemeliyiz.	☒	☐
IV.	Toplumumuzda merhaba, günaydın, hayırlı günler, iyi çalışmalar, Allah'a emanet olun gibi selamlaşma ifadeleri kullanılmaktadır. Ancak ülkemizde insanlar genellikle "selamün aleyküm" diyerek selamlaşırlar.	☐	☒

Her doğru cevap 20 puan olduğuna göre Murat kaç puan almıştır?

- A) 20 B) 60 C) 40 D) 80

2. I. "Siz, insanların iyiliği için ortaya çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz; iyiliği emreder, kötülükten alıkoyar ve Allah'a inanırsınız..."

(Âl-i İmrân suresi, 110. ayet)

- II. İnsanın çevresindekilere karşı gösterdiği kibâr, görgülü davranışlara denir.

- III. "Müminlerin iman bakımından en mükemmel, ahlak bakımından en güzel olanıdır."

(Ebû Dâvûd, Sünnet, 15)

- IV. "Size bir selâm verildiği zaman, ondan daha güzeliyle veya aynı selâmla karşılık verin. Şüphesiz Allah, her şeyin hesabını gereği gibi yapandır."

(Nisa suresi, 86. ayet)

Yukarıda verilenlerle ilgili yapılan yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) II numaralı madde nezaket kavramının tanımıdır.
B) IV numaralı ayet Müslümanların helal ve temiz olan rızıklardan yemelerini ve verdiği nimetlerden dolayı kendisine şükretmelerini istemektedir.
C) I numaralı ayet Müslümanların diğer insanlar için güzel örnek olma sorumluluğuna dikkat çekmektedir.
D) III numaralı verilen hadiste güzel ahlakın önemi vurgulanmıştır.

İPUCU

» Allah (c.c.) zekât ve sadaka gibi ibadetlerle toplumsal dayanışmanın güçlenmesini isterken, selamlaşma sayesinde de insan ilişkilerinde sevgi ve güveni hâkim kılmayı istemektedir.

3. Ahmet derste öğretmenine bir soru sormuştur. Öğretmeni, Ahmet'e cevap olarak aşağıdaki cevapları vermiştir:

- Verilen ikramlar için teşekkür etmek
- Geç saatlere kadar oturmamak
- Eşyalar, tablolar, kütüphanedeki kitaplar, fotoğraflar ile oynanmaz.

Buna göre Ahmet aşağıdaki sorulardan hangisini sormuş olabilir?

- A) Okulda uyulması gereken nezaket kuralları nelerdir?
B) İletişim ve konuşma adabı nasıl olmalıdır?
C) Selamlaşırken nelere dikkat etmeliyiz?
D) Ziyarete uyulması gereken nezaket kuralları nelerdir?

4 ve 5. sorular aşağıdaki tabloya göre cevaplandırılacaktır.

X	“Konuşmalarımızda yalandan uzak durmalı, dürüstlükten vazgeçmemeliyiz. Hz. Muhammed (s.a.v.) Müslümanı, ‘Dilinden ve elinden diğer Müslümanların güvende olduğu kimsedir.’ şeklinde tanımlayarak doğru sözlü ve güvenilir olmanın önemine işaret etmiştir.”
Y	“Selam, insanlar arasındaki sevgi, güven ve muhabbetin artmasını sağlar. Hz. Muhammed (s.a.v.) ‘Eğer bir yerde üç kişi iseniz, kalabalığa karışmadıkça ikiniz ötekini bırakarak gizli bir şey konuşmasın. Çünkü bu, onu üzer.’ buyurarak, selamlaşmanın insanlar arasındaki sevgi ve muhabbete katkı sağladığını belirtmiştir.”
Z	“Toplum içinde gizli konuşmalar yapmak nezaket kurallarına uygun değildir. Hz. Muhammed (s.a.v.) ‘...Size, yaptığınız takdirde birbirinizi seveceğiniz bir iş göstereyim mi? Aranızda selamı yayın.’ buyurarak bu konuda Müslümanları uyarmıştır.”

4. I. Y doğrudur, Z yanlıştır.
II. Sadece X doğrudur.
III. Sadece Y yanlıştır.

Verilen bu ifadeler için aşağıdaki yapılan değerlendirmelerden hangisi doğrudur?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III.

5. Verilen ifadelerdeki yanlışlığın düzeltilebilmesi için aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

- A) X ile Y’de verilen hadisler yer değiştirilmelidir.
B) Y maddesinde verilen hadis şöyle olmalıdır: “...Anne babası, yanında ihtiyarladığı hâlde, (rıızalarını alamayıp) Cenneti kazanamayanın burnu sürtsün.”
C) Z maddesinde verilen hadis şöyle olmalıdır: “Kulun, yemeğini yedikten sonra veya içeceği şeyi içtikten sonra şükretmesi, Allah’ın hoşuna gider.”
D) Y ile Z’ de verilen hadisler yer değiştirilmelidir.

6. Serdar Öğretmen, Din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde selamlaşma adabını anlatır. Dersin sonunda ise öğrencilerine “Selam’ın birçok anlamı bulunmaktadır. Bunlar nelerdir?” sorusunu yöneltir. Öğrencilerinden bazıları şöyle cevap verir:

Ahmet : Barış

Erdal : Esenlik

Azra : Güven

Nil : Yardım

Yukarıdaki metne göre hangi öğrencinin cevabı doğru değildir?

- A) Ahmet B) Erdal
C) Azra D) Nil

İPUCU

» Selamlaşma insanların birbirlerine söz veya işaretle esenlik dilemeleridir. Biriyle karşılaştığımızda iletişim kurmanın ilk yolu selamlaşmaktır.

Bilgi Hazinem

Sofra Adabı

Yeme ve içme insanın temel ihtiyacıdır. İslam dini bu noktada da insan için bazı kurallar belirlemiştir. Bu konudaki en temel husus yenilip içilen şeylerin helal ve temiz olmasıdır. Rızkın helal olması çalışarak kazanılmasına bağlıken, temiz olması ise Allah tarafından haram kılınmamış olmasına bağlıdır. Sofra adabında bir başka husus yemek yerken israftan kaçınılması gerektiğidir. Tabağımıza yiyeceğimiz kadar yemek almalı ve tüketmeliyiz. Yemek yemeden önce ve sonra elleri yıkamak, yemeğe başlarken besmele çekmek, yemek sonunda Allah'a verdiği nimetler için şükretmek, yemeği sağ elle ve kendi önümüzden yemek de ayrıca sofra adabına uygun davranışlardır.

Hz. Lokman'dan (a.s.) Öğütler

Hz. Lokman (a.s.) Kur'an'da adı geçen kişilerden biridir. Kur'an-ı Kerim'in 31. suresi, Hz. Lokman'ın (a.s.) adını taşımaktadır. Bu surede Hz. Lokman (a.s.)'ın bazı özelliklerinden ve oğluna verdiği öğütlerden bahsedilir. Hz. Lokman (a.s.), oğluna Allah'a şirk koşmamasını, anne babasına iyi davranmasını, yaptığı her iyi ya da kötü davranışın karşılığını muhakkak alacağını, Allah'ın her şeyi bildiğini öğütler. Bunlarla beraber namazını kılmasını, iyiliği emredip kötülükten kaçınmasını, başına gelenlere sabretmesini, insanları küçümsememesini ve kibirli olmamasını da söyler.

Tahiyat Duası ve Anlamı

Tahiyat selam, ikram, ihsan, hürmet ve ibadet anlamlarına gelir. Tahiyat duası namazlarda ilk ve son oturularda okunan bir duadır. Hz. Peygamberle ilgili dua ve övgü cümleleri içerir. Bu duada Hz. Peygamber ile Yüce Allah arasındaki konuşma yer alır. Bu konuşmada Yüce Allah Hz. Muhammed'e (s.a.v.) rahmet, bereket ve esenlik dilemektedir. Bu dua kelime-i şehadet ile son bulur.

Okunuşu

Ettehiyyâtü lillâhi vessalevâtü vettayibât. Esselâmü aleyke eyyühen-Nebiyyü ve rahmetüllâhi ve berakâtüh, Esselâmü aleynâ ve alâ ibâdillâhis-Sâlihîn. Eşhedü en lâ ilâhe illallâh ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve Rasûlüh.

Anlamı

Dil ile, beden ve mal ile yapılan bütün ibadetler Allah'a dır. Ey Peygamber! Allah'ın selamı, rahmet ve bereketleri senin üzerine olsun. Selam bizim üzerimize ve Allah'ın bütün iyi kulları üzerine olsun. Şahitlik ederim ki, Allah'tan başka ilah yoktur. Yine şahitlik ederim ki, Muhammed, O'nun kulu ve Peygamberidir.

A. Numaralanmış cümlelerde boş bırakılan yerlere aşağıdaki kelimelerden uygun olanını yazınız.

sağ

haram

Hz. Lokman
(a.s.)

sade

şirk

1. Kur'an'da oğluna verdiği öğütlerden bahsedilen kişi dır.
2. Hz. Lokman (a.s.) oğluna bir olan Allah'a koşmamasını söylemiştir.
3. Sofrada yemek elle yenmelidir.
4. İnsan sağlığına zararlı olan yiyecekleri yemek dır.
5. İslam dinine göre evlerimizde sofralarımız bir şekilde olmalıdır.

Düşün,
eşleştir

B. Harflerle gösterilen kelimeleri karşılarında verilen kavramlarla eşleştiriniz.

1. İnsanların geçimi için Allah'ın verdiği her türlü nimete denir.
2. Allah'ın insanların yapmasına izin verdiği iş ve davranışa verilen isimdir.
3. Hz. Lokman'ın (a.s.) oğlundan yapmasını istemediği davranışlardan biridir.
4. Sofraya otururken söylediğimiz cümledir.
5. Sofradan kalkarken söylediğimiz cümledir.

- a. Helal
- b. Besmele
- c. Kibirlenmek
- d. Elhamdülillah
- e. Rızık

Düşün,
karar ver

C. Aşağıdaki cümlelerin karşısına cümle doğru ise "✓", yanlış ise "X" yazınız.

	D	Y
1. İslam yeme içme konusunda da insana bazı kurallar getirir.		
2. İnsan geçimi için temin ettiği rızıkını helal yollardan kazanmalıdır.		
3. Sofradan tam olarak doymadan kalkmak İslam'ın sofra adabına uygun değildir.		
4. Tahiyat duası Hz. Lokman (a.s.) ile ilgili dua ve övgü cümleleri içerir.		
5. Hz. Lokman (a.s.) oğluna tevhide inanmasını öğütler.		

1. Okul yemekhanesinde sırada beklerken bir yandan da etrafa göz gezdiren Ali'nin dikkatini masalarda kalan artık yemekler çekti. Oysa dünyada bir lokma ekmeğe muhtaç nice insan vardı. İnsan bu bilinçsizce davranışı nasıl olur da yapar akli almıyordu. Afrika'da ve daha pek çok ülkede açlıktan ölen insanları hiç mi görmemişlerdi?

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Ali'nin düşüncelerini destekler niteliktedir?

- A) "Kulun, yemeğini yedikten sonra veya içeceği şeyi içtikten sonra şükretmesi, Allah'ın hoşuna gider." (Müslim, Zikir, 89)
- B) "Bizi yediren, içiren ve Müslüman kılan Allah'a hamd olsun." (Ebû Davud, Et'ime, 52)
- C) "...Yiyin, için fakat israf etmeyin..." (A'raf suresi, 31. ayet)
- D) "... Allah'ım! Faydasız ilimden, ürpermeyen gönülden, doyma bilmeyen nefisten ve kabul olunmayan duadan sana sığınırım." (Müslim, Zikir, 73)

2. İslam dini çalışmadan kazanmayı ve herhangi bir şey üretmeden tüketmeyi hoş karşılamaz. Helal olanın ancak insanın alın teriyle çalışmasıyla elde edileceğini bilir. Dolayısıyla insanı harama götürecek kötü alışkanlık ve davranışlardan sakındırır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi verilen metinle aynı doğrultuda değildir?

- A) "Artık Allah'ın size helâl ve temiz olarak verdiği rızıklardan yiyin. Eğer yalnız O'na ibadet ediyorsanız, Allah'ın nimetine şükredin." (Nahl suresi, 114. ayet)
- B) "Hiç kimse, elinin emeğiyle kazandığından daha hayırlı bir lokma yememiştir..." (Buhârî, Büyü, 15)
- C) "Ey insanlar, yeryüzünde bulunanların helal ve temiz olanlarından yiyin..." (Bakara suresi, 168. ayet)
- D) "...Yiyin, için; fakat israf etmeyin. Çünkü O, israf edenleri sevmez." (Âraf suresi, 31. ayet)

İPUCU

» Şirk koşmak Allah'tan (c.c.) başka ilahlar olduğuna inanmaktır. Şirk Allah'ın (c.c.) hiçbir şekilde affetmediği bir günahdır. Çünkü bütün varlıkları Allah (c.c.) yaratmıştır. İnsanı yoktan var eden, ona pek çok üstün özellikler veren, ihtiyacı olan her şeyi lütfeden Yüce Allah'tır.

3. Selam, rahmet ve bütün güzellikler, iyilikler Allah içindir. Ey Peygamber! ----. Selam, bize ve Allah'ın iyi kullarının üzerine olsun. Tanıklık ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. Yine tanıklık ederim ki Muhammed onun kulu ve elçisidir.

Tahiyat duasının anlamında bırakılan boşluk aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanmalıdır?

- A) Allah'ın rahmeti, bereketi ve selamı senin üzerine olsun.
- B) Allah'tan başka ilâh yoktur.
- C) Allah'ım! Muhammed'e ve Muhammed'in ümmetine rahmet eyle ve şerefini yücelt.
- D) Şüphesiz övülmeye layık yalnız sensin, şan ve şeref sahibi de sensin.

4. "...Yavrum! Allah'a ortak koşma! Çünkü ortak koşmak elbette büyük bir zulümdür.' " (Lokman suresi, 13. ayet)

Verilen ayette Hz. Lokman'ın (a.s.) oğlunu uyardığı konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Allah'a şirk koşmamak
- B) İbadetlere devam etmek
- C) İnsanlara zulüm etmemek
- D) Zulme uğrayanı koruyup kollamak